

Bruksela, 23 października 2025 r.
(OR. en)

14416/25

COPS 528	CSC 536
POLMIL 323	ECOFIN 1406
INDEF 124	UEM 511
EUMC 377	COEST 764
HYBRID 130	ESPACE 70
PROCIV 131	POLMAR 66
IND 454	CYBER 295
MAP 96	TRANS 490
COMPET 1061	PESCO 19
FISC 287	CFSP/PESC 1517
FIN 1244	CSDP/PSDC 636
EDA	

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	JOIN(2025) 27 final
Dotyczy:	WSPÓLNY KOMUNIKAT DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY EUROPEJSKIEJ I RADY Utrzymanie pokoju – Plan działania na rzecz gotowości obronnej do 2030 r.

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument JOIN(2025) 27 final.

Załącznik: JOIN(2025) 27 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

WYSOKI PRZEDSTAWICIEL UNII
DO SPRAW ZAGRANICZNYCH I
POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA

Bruksela, dnia 16.10.2025 r.
JOIN(2025) 27 final

**WSPÓLNY KOMUNIKAT DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY
EUROPEJSKIEJ I RADY**

Utrzymanie pokoju – Plan działania na rzecz gotowości obronnej do 2030 r.

1 – Wprowadzenie

Działania podejmowane przez Europę i państwa członkowskie UE przez pozostałą część bieżącego dziesięciolecia ukształtują sytuację kontynentu w zakresie bezpieczeństwa do końca stulecia. Do 2030 r. Europa musi wykształcić dostatecznie silną postawę obronną, która pozwoli skutecznie odstraszać przeciwników i reagować na wszelkie próby agresji. **„Osiągnięcie gotowości do 2030 r. oznacza, że Europa musi podjąć działania już dzisiaj.** Dlatego właśnie podczas czerwcowego posiedzenia Rady Europejskiej szefowie państw lub rządów UE wezwali Komisję i Wysokiego Przedstawiciela do przedstawienia planu działania, aby na posiedzeniu w październiku 2025 r. dokonać przeglądu postępów [w sprawie białej księgi] oraz omówić kolejne kroki w realizacji celu dotyczącego gotowości obronnej.

Niniejszy plan działania jest przełożeniem białej księgi i wytycznych Rady Europejskiej na wyraźne cele, kamienie milowe, wraz z konkretnym harmonogramem ich realizacji, a także wskaźniki służące do śledzenia postępów. W obszarach, w których działania są najpilniej potrzebne, zaproponowano europejską inicjatywę przewodnią, co pozwoli skoncentrować wysiłki, zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami, w tym celami NATO.

Gotowość obronna wiąże się z rozwijaniem i nabywaniem **zdolności niezbędnych w nowoczesnej wojnie.** Oznacza to stworzenie w Europie bazy przemysłowej sektora obronnego, dzięki której Europa zyska strategiczną przewagę i niezbędną niezależność. Oznacza to także gotowość do tworzenia i wdrażania przełomowych innowacji i szybkiej, masowej produkcji w krytycznych okresach.

Potrzeba przyspieszenia i zintensyfikowania wysiłków wynika z coraz bardziej niebezpiecznej sytuacji, a także **zmieniającego się krajobrazu zagrożeń.** Europa i jej państwa członkowskie muszą tym zagrożeniom stawić czoła, muszą się do nich dostosować i na nie przygotować. Początkiem tych zmian była niczym niesprowokowana, pełnoskalowa agresja wojskowa Rosji wobec Ukrainy, osiągająca coraz to nowe poziomy brutalności i przemocy. Nasilają się niebezpieczne prowokacje i akty wojny hybrydowej wymierzone przeciwko państwom członkowskim, poczynając od cyberataków po naruszanie przestrzeni powietrznej. Rosja zmilitaryzowała swoją gospodarkę i swoje społeczeństwo. W 2025 r. zadeklarowany przez Rosję budżet na obronność przekroczy 7 % PKB. Około 40 % budżetu Rosji w 2025 r. przeznaczono na bezpieczeństwo i obronę. Zmilitaryzowana **Rosja stanowi nieustanne zagrożenie dla bezpieczeństwa europejskiego w najbliższej przyszłości.**

Gotowość Europy musi być osadzona w szerszym kontekście globalnym, przy zastosowaniu podejścia „360 stopni”. Nie możemy przymykać oczu na zagrożenia płynące z innych strony świata. Międzynarodowy porządek jest wystawiony na próbę. W naszym bezpośrednim i dalszym sąsiedztwie, a także daleko poza jego granicami, rośnie strategiczna konkurencja. Mnożą się punkty zapalne: od Strefy Gazy i Bliskiego Wschodu po szereg ukrytych lub otwartych konfliktów w Afryce, od rosnących napięć w regionie Azji i Pacyfiku po Arktykę. Autorytarne państwa w coraz większym stopniu ingerują w nasze społeczeństwa i gospodarki. Tradycyjni sojusznicy i partnerzy przekierowują swoją uwagę na inne regiony świata. Co więcej, nie możemy zapominać o zagrożeniach horyzontalnych, takich jak terroryzm, rozprzestrzenianie broni masowego rażenia i konsekwencje zmiany klimatu dla bezpieczeństwa.

Aby zapewnienie pokoju przez odstraszanie było możliwe, europejska postawa obronna i europejskie zdolności obronne muszą być również dostosowane do pola walki przyszłości, stosownie do zmieniającego się charakteru wojny. O przewadze na polu walki zdecydują innowacje technologiczne i iteracja – rozwijane w szybkim tempie i na dużą skalę, z wykorzystaniem rozwiązań podwójnego zastosowania. Najsilniejsi i najmniej zależni będą ci, którzy opracują swoje własne technologie, zwłaszcza dotyczące krytycznych systemów wykorzystywanych w nowoczesnej wojnie, takich jak drony, satelity czy pojazdy autonomiczne. Pierwszą linią obrony Europy nadal jest **Ukraina**; stanowi ona integralną część europejskiej architektury obrony i bezpieczeństwa. UE będzie kontynuować wspieranie Ukrainy i zacieśnianie z nią współpracy.

Państwa członkowskie muszą zadbać o jak najszybsze stworzenie niezależnej i interoperacyjnej zdolności strategicznej, opracowanej i utrzymywanej wspólnie, dzięki której możliwe będzie zareagowanie w czasie rzeczywistym na wszelkie zagrożenia dla integralności terytorialnej i suwerenności Europy. UE i jej państwa członkowskie muszą być w stanie działać w sposób niezależny, ponosząc odpowiedzialność za własną obronę i bezpieczeństwo i nie polegając w tym celu nadmiernie na innych. Muszą one w konstruktywny sposób przyczyniać się do bezpieczeństwa globalnego i transatlantyckiego, w ścisłym partnerstwie z NATO. Europa, która jest lepiej przygotowana do zapewnienia swojej własnej obrony, to Europa lepiej skoordynowana z NATO i bardziej zdolna do przyjęcia na siebie sprawiedliwej części odpowiedzialności w sojuszu transatlantyckim. We wszystkich obszarach objętych zakresem niniejszego planu działania współpraca UE i NATO ma kluczowe znaczenie. Sojusz transatlantycki pozostaje bowiem niezbędnym filarem bezpieczeństwa UE. Współpraca ta zapewni maksymalną spójność i wzajemne wzmocnienie, a jednocześnie pozwoli uniknąć niepotrzebnego powielania działań.

Powinniśmy oprzeć się na działaniach, które już rozpoczęto. **Europa zamknęła trwający dziesięciolecia etap niedoinwestowania obronności.** Państwa członkowskie zwiększyły nakłady na obronność z 218 mld EUR w 2021 r. do 343 mld EUR w 2024 r., a prognozy przewidują osiągnięcie kwoty 392 mld EUR w 2025 r. Inwestycje w obronność wzrosły w 2024 r. o 42 % – środki przyznane na ten cel wyniosły 106 mld EUR, zaś zamówienia na nowy sprzęt osiągnęły wartość 88 mld EUR. Przedstawiono nowe instrumenty UE, takie jak Program na rzecz europejskiego przemysłu obronnego, a wraz z białą księgą w sprawie obronności europejskiej przedstawiono nowe ramy strategiczne. W ramach programu ReArm Europe, w tym za pośrednictwem nowych instrumentów finansowania, takich jak SAFE, na obronność wyasygnowana zostanie kwota sięgająca 800 mld EUR. Podjęte przez sojuszników na szczycie NATO w czerwcu 2025 r. zobowiązania dotyczące osiągnięcia nowego celu w zakresie wydatków na podstawowe potrzeby obronne, wyznaczonego na poziomie 3,5 % PKB do 2035 r., będą wymagały stałego utrzymania wydatków na poziomie co najmniej dodatkowych 288 mld EUR rocznie w ciągu najbliższego dziesięciolecia. Te zwiększone wydatki powinny przynieść korzyści pod względem miejsc pracy, innowacji i konkurencyjności w Europie.

Państwa członkowskie są i pozostaną suwerenne pod względem ich bezpieczeństwa narodowego i obrony. Ponoszą one odpowiedzialność za określenie celów w zakresie zdolności wymaganej do zapewnienia gotowości ich krajowych sił zbrojnych, tak aby siły te mogły realizować swoje misje strategiczno-wojskowe, w tym misje realizowane w ramach NATO. Ich cele krajowe w tej dziedzinie i powiązane z nimi harmonogramy ich osiągnięcia pozostają suwerenną decyzją.

Jednocześnie w obliczu złożonego krajobrazu zagrożeń państwa członkowskie muszą działać wspólnie, a nie rozdrabniać wysiłki, podejmując nieskoordynowane inicjatywy krajowe. Obecnie nadal mniej niż 50 % wyposażenia obronnego jest pozyskiwane w drodze zamówień publicznych w UE, i to w przeważającej mierze na poziomie krajowym, podczas gdy udział w rynku dostawców spoza Europy stale rośnie.

W związku z tym wyraźnie widać, że trzeba inwestować więcej, inwestować wspólnie i w to, co europejskie.

2 – Co oznacza gotowość obronna?

Osiągnięcie pełnej gotowości obronnej oznacza, że siły zbrojne państw członkowskich są w stanie przewidywać wszelkie kryzysy związane z obronnością, w tym działanie wojenne o dużej intensywności, przygotowywać się na takie kryzysy i na nie reagować. Wymaga to dobrze wyposażonych, skoordynowanych i interoperacyjnych sił zbrojnych dysponujących odpowiednimi zasobami, odpowiednich szkoleń i doktryny użycia siły wojskowej.

Krótko mówiąc, aby Europa osiągnęła gotowość, konieczne jest wspólne osiągnięcie celów w zakresie zdolności w oparciu zobowiązania podjęte przez państwa członkowskie, w tym w ramach NATO.

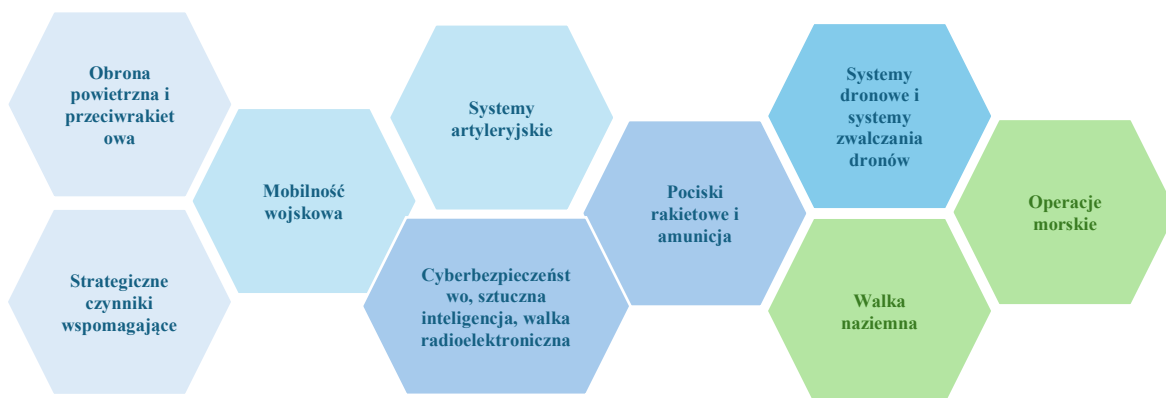
Gotowość ta opiera się również na silnej, odpornej i innowacyjnej europejskiej bazie przemysłowej i technologicznej. Do tego z kolei niezbędne są odpowiednie ramy regulacyjne, rynek na skalę całego kontynentu, zwiększona mobilność wojskowa, większa innowacyjność i wyższe umiejętności oraz rozszerzona sieć partnerstw w dziedzinie obronności z sojusznikami i partnerami. W szerszym ujęciu gotowość obronna wymaga ponadto odpornego sprzyjającego środowiska cywilnego, opartego na odpornych społeczeństwach, dobrze przygotowanych i poinformowanych obywatelach oraz wzmocnionej współpracy cywilno-wojskowej¹. Niniejszy plan działania dotyczy głównie zdolności, ale odnosi się również do tych innych warunków niezbędnych do zapewnienia gotowości obronnej Europy.

Jego celem jest podsumowanie w jednym miejscu prac podejmowanych przez państwa członkowskie na poziomie krajowym, wielonarodowym i unijnym oraz procesów zainicjowanych przez Komisję za pośrednictwem bieżących i nowych instrumentów związanych z obronnością.

3 – Zlikwidowanie braków w zdolnościach Europy do 2030 r.: kluczowe kroki i kamienie milowe

Osiągnięcie gotowości polega przede wszystkim na zapewnieniu Europie pełnego zakresu zdolności, jakie są niezbędne do powstrzymania wszelkiej agresji oraz do obrony granic lądowych, powietrznych i morskich, a także sieci i zasobów w cyberprzestrzeni i w przestrzeni kosmicznej. Państwa członkowskie wskazały następujące **wstępne obszary priorytetowe w zakresie zdolności**:

¹ Strategia na rzecz unii gotowości, (JOIN(2025) 130: Wspólny komunikat w sprawie europejskiej strategii na rzecz unii gotowości, 26 marca 2025 r.) stanowi zatem uzupełnienie niniejszego planu działania.

Określenie i monitorowanie potrzeb operacyjnych państw członkowskich

Osiągnięcie wspólnego celu, jakim jest gotowość obronna, do 2030 r., wymaga podejścia systemowego. Zasadnicze znaczenie ma przy tym maksymalna interoperacyjność i komplementarność zakupionych lub nabytych zdolności wojskowych. Sztab Wojskowy Unii Europejskiej (EUMS) przeprowadza niejawną przeglądną aktualnej sytuacji w zakresie zdolności i celów państw członkowskich. Obejmuje on obszary priorytetowe w zakresie zdolności oraz uwzględnia cele NATO, a także potrzeby Ukrainy. Przegląd pozwoli uzyskać informacje ilościowe na temat istniejących braków w zdolnościach w odniesieniu do wszystkich rodzajów operacji wojskowych, w tym obrony terytorialnej.

Informacje te będą aktualizowane co roku, a sam przegląd zostanie włączony do skoordynowanego rocznego przeglądu w zakresie obronności przygotowywanego przez Europejską Agencję Obrony (EDA) i wspieranego przez EUMS. Zapewni to powiązanie między analizą braków w zdolnościach wojskowych a obszarami priorytetowymi w zakresie zdolności na potrzeby udzielania zamówień publicznych i rozwoju. Szefowie sztabów generalnych będą regularnie dokonywać niejawnego przeglądu wyników analizy, aby mogły one zostać wykorzystane przez krajowych dyrektorów ds. uzbrojenia i dyrektorów ds. zdolności w dalszych pracach nad proponowanymi rozwiązaniami. Kluczowe jest zatem, aby państwa członkowskie nadal dzieliły się z EUMS zagregowanymi informacjami na temat swoich celów i postępów. Informacje te są niejawną, ale umożliwią monitorowanie zbiorowych postępów zgodnie z planem działania na rzecz gotowości obronnej do 2030 r.

Komisja i Wysoki Przedstawiciel wykorzystają ten proces, aby przedstawiać Radzie Europejskiej co roku na posiedzeniu w październiku roczne sprawozdanie na temat gotowości obronnej. Będzie ono dotyczyć głównie ogólnej sytuacji na poziomie UE w uzgodnionych obszarach priorytetowych w zakresie zdolności oraz innych kwestii określonych w niniejszym planie działania. Sprawozdanie będzie zawierać aktualne informacje na temat zbiorowych postępów w zakresie kluczowych wskaźników zaproponowanych w niniejszym planie działania i będzie przedmiotem konsultacji z państwami członkowskimi. Sprawozdanie umożliwi przywódcom dokonanie na tej podstawie przeglądu zbiorowych postępów i wyznaczenie strategicznych kierunków dyskusji ministrów obrony na forum Rady do Spraw Zagranicznych w składzie ministrów obrony.

Rozwój zdolności w ramach pośrednictwem koalicji państw członkowskich na rzecz zdolności

Kluczem do zapewnienia gotowości obronnej Europy jest wyeliminowanie istniejących krytycznych braków w zdolnościach przez rozwijanie zdolności obronnych we wszystkich uzgodnionych obszarach priorytetowych i udzielanie zamówień w celu pozyskania tych zdolności.

W tym celu państwa członkowskie powinny szybko zakończyć trwający proces tworzenia koalicji na rzecz zdolności. W ramach tych koalicji należy określić, które państwa członkowskie będą odpowiadać za które braki, oraz uzgodnić sposób zarządzania każdą koalicją, rolę państw przewodniczących i współprzewodniczących, cele w zakresie zdolności oraz projekty oparte na współpracy, które mają zostać zainicjowane, aby te cele osiągnąć. W ramach tych koalicji państwa członkowskie zawsze będą suwerennie decydować o swojej roli i wkładzie. Opierając się na istniejących, opracowanych pod kierunkiem EDA planach działania dotyczących wdrażania priorytetów², każda koalicja na rzecz zdolności powinna określić szczegółowe cele i harmonogramy.

Koalicje na rzecz zdolności powinny pozostawiać innym państwom członkowskim możliwość przystąpienia na późniejszym etapie. Należy zachęcać państwa do współprzewodzenia koalicjom, aby zapewnić im poczucie odpowiedzialności za cały proces i odpowiedni podział obciążeń. Każda koalicja może wykorzystać jedno lub kilka spośród narzędzi dostępnych w ramach EDIP³, aby uruchomić ukierunkowane wsparcie ze środków UE na projekty przewodnie, a także ewentualne nowe projekty PESCO. Pracę tych koalicji mogłyby ułatwić wytyczne horyzontalne precyzujące rolę państw przewodzących oraz – w razie potrzeby – stosunki między państwami współprzewodzącymi, członkostwo, plan wdrażania, powiązania z podmiotami UE i mechanizm sprawozdawczości.

Należy w jak największym stopniu wykorzystywać istniejące procesy. Pod kierownictwem państw członkowskich EDA będzie odgrywać centralną rolę w ułatwianiu procesu prac w ramach koalicji, w szczególności za pośrednictwem grup ekspertów ds. zdolności. W procesie tym wykorzystane zostaną również prace EUMS dotyczące braków w zdolnościach. Komisja zapewni powiązanie koalicji z unijnymi instrumentami finansowania i strategiami politycznymi. Rada do Spraw Zagranicznych w składzie ministrów obrony zapewni przywództwo polityczne. Ze względu na pilny charakter obecnych wyzwań państwa członkowskie powinny złożyć Radzie sprawozdanie do początku 2026 r.

Niezwykle istotne dla zapewnienia, aby zamówienia dotyczące najważniejszych zdolności w ramach koalicji były dokonywane w wyznaczonym czasie – w jak największym stopniu wspólnie – będzie miało szybkie uruchomienie nowego instrumentu **SAFE** oraz innych narzędzi unijnych i krajowych. Wymaga to szybkiego działania, ponieważ w **rozporządzeniu w sprawie SAFE** określono krótkie terminy, których należy przestrzegać, aby pozostać na dobrej drodze do osiągnięcia celów na 2030 r.

Kluczową zmienną będzie stopień, w jakim państwa członkowskie będą w stanie koordynować potrzeby, agregować popyt i organizować **wspólne zamówienia**.

² Dla każdego z 22 obszarów określonych w priorytetach rozwoju zdolności (listopad 2023 r.) opracowano plan działania.

³ Np. europejski projekt wspólnego zainteresowania w dziedzinie obronności (EDPCI) lub Program na rzecz struktury europejskiego uzbrojenia (SEAP), po ich wejściu w życie.

Zamówienia w dziedzinie obronności mają w przeważającej mierze charakter krajowy. Skutkuje to fragmentacją, inflacją kosztów i brakiem interoperacyjności. W 2007 r. państwa członkowskie zgodziły się przeznaczyć 35 % swoich środków przewidzianych na inwestycje w obronność na zamówienia realizowane na zasadzie współpracy⁴. Tymczasem wskaźnik ten utrzymuje się poniżej 20 %. Jednym z kluczowych czynników wspomagających osiągnięcie gotowości będzie **coraz większe nakierowanie inwestycji w obronność na wspólne zamówienia**, ponieważ agregacja zapotrzebowania i korzyści skali pomogą zwiększyć zdolności produkcyjne europejskiego przemysłu obronnego i będą wspierać interoperacyjność. Agregacja europejskiego zapotrzebowania doprowadzi do obniżenia kosztów, gdyż wyeliminuje możliwość walki cenowej między państwami członkowskimi i poprawi ich ogólną siłę nabywczą. Zwiększy również efekty skali i będzie wspomagać bieżące wysiłki na rzecz wspólnego zabezpieczenia i wzmocnienia kluczowych węzłów produkcyjnych i łańcuchów dostaw.

Cele:

Proponuje się, aby państwa członkowskie wspólnie uzupełniły braki w zdolnościach do 2030 r. Ponadto udział wspólnych zamówień powinien zbliżyć się do uzgodnionego celu wyznaczonego na poziomie 35 %, a odsetek inwestycji związanych z obronnością będących przedmiotem zamówień od EDTIB powinien osiągnąć co najmniej 55 % łącznych inwestycji, zgodnie z zadeklarowanym celem politycznym.

Kamienie milowe:

1. Ustanowienie koalicji na rzecz zdolności we wszystkich obszarach priorytetowych, wyznaczenie państw przewodzących i współprzewodzących oraz przyjęcie odpowiednich planów wdrażania do 2030 r. – do I kwartału 2026 r.
2. Zgromadzenie wstępnych danych na temat zdolności przemysłu obronnego w UE w obszarach priorytetowych w zakresie zdolności, w razie potrzeby przy wsparciu Komisji – do połowy 2026 r.
3. Zainicjowanie projektów we wszystkich obszarach priorytetowych w pierwszej połowie 2026 r.
4. Zorganizowanie co najmniej 40 % zamówień w dziedzinie obronności w formie wspólnych zamówień – do końca 2027 r.
5. Przygotowanie odpowiednich projektów i umów mających na celu wyeliminowanie krytycznych braków w zdolnościach w obszarach priorytetowych oraz zapewnienie potrzebnego finansowania – do końca 2028 r.
6. Dostarczenie wszystkich przedmiotów zamówień finansowanych z SAFE, przyczyniających się do eliminowania wszystkich braków w zdolnościach w obszarach priorytetowych – do końca 2030 r.

Wskaźniki:

Proponuje się, aby w rocznym sprawozdaniu na temat gotowości obronnej monitorować ewolucję zbiorowych braków w zakresie wojskowości w UE w podziale na obszary priorytetowe w zakresie zdolności (w porównaniu z poprzednim rokiem) oraz liczbę rozpoczętych projektów i zdolności będących przedmiotem zamówień w poszczególnych obszarach priorytetowych, na podstawie informacji dostarczanych przez EUMS i EDA.

⁴ W ramach Europejskiej Agencji Obrony. W 2017 r. stało się to bardziej sformalizowanym zobowiązaniem w ramach PESCO.

4 – Uruchomienie europejskich inicjatyw przewodnich na rzecz gotowości

Wprawdzie postępy są konieczne we wszystkich obszarach w zakresie zdolności obronnych, ale jednocześnie pilnie potrzebne są ogromne i skoordynowane inwestycje w ogólnoeuropejskie projekty, które ochronią Europę jako całość przed tymi palącymi zagrożeniami.

W związku z tym Komisja oraz Wysoki Przedstawiciel i Wiceprzewodniczący proponują **zestaw pierwszych europejskich inicjatyw przewodnich na rzecz gotowości**, które mają charakter ogólnoeuropejski. Przyniosą one korzyść pod względem bezpieczeństwa całej Europie i będą wzajemnie potęgować swoje działanie: **europejska inicjatywa na rzecz obrony przed dronami, straż wschodniej flanki, europejska tarcza powietrzna i europejska tarcza kosmiczna**.

Będą do nich mogły przystąpić wszystkie państwa członkowskie, które zechcą w nich uczestniczyć. Inicjatywy przewodnie mają charakter przekrojowy i wiążą się z postępami w kilku obszarach w zakresie zdolności oraz w sektorach wykraczających poza podstawową obronność. Szczególnie istotne będą takie dziedziny, jak ochrona infrastruktury krytycznej, zarządzanie granicami i bezpieczeństwo wewnętrzne.

Państwa członkowskie podejmą decyzje w sprawie tych inicjatyw przewodnich, a także ewentualnych dodatkowych inicjatyw (np. w zakresie cyberbezpieczeństwa, inicjatyw morskich itp.). Państwa członkowskie będą też kierować tymi inicjatywami, gdyż będą według własnego uznania uzgadniać konkretne cele, podział zadań, przydział środków z budżetów krajowych oraz najważniejsze ramy realizacji tych inicjatyw.

Komisja będzie pełnić rolę pośrednika zapewniającego państwom członkowskim kompleksowo pomoc techniczną i doradztwo na temat tego, jak powiązać działania krajowe z dostępnymi narzędziami i możliwościami finansowania (w tym funduszami regionalnymi), przy jednoczesnym zapewnieniu spójności i ciągłości między różnymi obszarami prac. Wysoki Przedstawiciel, za pośrednictwem ESDZ, EUMS i EDA, będzie doradzać państwom członkowskim i dbać o to, by inicjatywy przewodnie wspierały uzgodnione obszary priorytetowe w zakresie zdolności, były dostosowane do długoterminowych celów w zakresie rozwoju zdolności i spójne z planami wojskowymi NATO.

Do wiosny 2026 r. uczestniczące państwa członkowskie powinny porozumieć się w sprawie odpowiednich uzgodnień dotyczących koordynacji, przy wsparciu Komisji, Wysokiego Przedstawiciela i innych podmiotów UE, w tym Europejskiej Agencji Obrony. Postępy w realizacji każdej inicjatywy przewodniej będą monitorowane w ramach rocznego sprawozdania na temat gotowości obronnej.

Europejska inicjatywa na rzecz obrony przed dronami i straż wschodniej flanki

Niedawne powtarzające się naruszenia przestrzeni powietrznej państw członkowskich UE pokazały, że należy pilnie stworzyć elastyczną, sprawną i nowoczesną europejską zdolność do zwalczania bezzałogowych statków powietrznych. Chociaż na największe bezpośrednie zagrożenie ze strony Rosji i Białorusi narażone są państwa członkowskie wzdłuż wschodniej granicy Unii, może ono dotknąć każde państwo członkowskie, o czym świadczą niedawne incydenty.

Europejska inicjatywa na rzecz obrony przed dronami zostanie opracowana z zastosowaniem podejścia „360 stopni” jako wielopoziomowy, zaawansowany technologicznie system, który zapewni interoperacyjne zdolności w zakresie zwalczania dronów przez ich wykrywanie, śledzenie i neutralizację, a także zdolności do uderzania w cele naziemne dzięki wykorzystaniu technologii dronów do uderzeń precyzyjnych. System zdolności w zakresie zwalczania dronów powinien być w pełni interoperacyjny, z połączeniami między państwami członkowskimi, zapewniając europejską orientację sytuacyjną i zdolność do wspólnego działania i zabezpieczenia infrastruktury krytycznej wraz z NATO.

Europejskie zdolności w zakresie zwalczania dronów należy budować, korzystając z doświadczeń Ukrainy dotyczących kluczowej wartości tworzenia innowacyjnych ekosystemów wykorzystania i zwalczania dronów, zapewniając powiązanie między pracami badawczo-rozwojowymi a produkcją oraz opierając się na skalowalnych zdolnościach produkcyjnych i ciągłym rozwoju technologicznym. Jest to okazja dla Europy, aby poznać, jak Ukraina realizuje innowacje w dziedzinie technologii wojskowych, i inicjatywa ta będzie powiązana z proponowanym sojuszem z Ukrainą na rzecz dronów. Sieć zwalczania dronów będzie mogła być dostosowywana do celów cywilno-wojskowych i do celów podwójnego zastosowania oraz pomoże radzić sobie z zagrożeniami niezwiązanymi z obronnością lub innymi zagrożeniami wspólnymi dla każdej granicy UE. Obejmuje to ochronę granic, wykorzystywanie migracji jako broni, ochronę infrastruktury krytycznej i międzynarodową przestępczość zorganizowaną.

Zdolności w zakresie przeciwdziałania dronom będą stanowić główny element inicjatywy przewodniej „straż wschodniej flanki”, której celem jest zwiększenie zdolności państw członkowskich wzdłuż wschodniej granicy Unii do stawienia czoła szerokiemu zakresowi zagrożeń, w tym również operacjom hybrydowym, rosyjskiej flocie cieni i ryzyku zbrojnej agresji. Celem inicjatywy jest wzmocnienie wschodnich granic lądowych, powietrznych i morskich UE, co przyczyni się do bezpieczeństwa całej Unii.

Straż wschodniej flanki przewiduje integrację systemów obrony powietrznej i zwalczania dronów z zestawem systemów obrony naziemnej i bezpieczeństwa morskiego na Morzu Bałtyckim i Morzu Czarnym oraz z systemami służącymi zwiększeniu orientacji sytuacyjnej, a także bezpieczeństwa wewnętrznego i zarządzania granicami. Straż wschodniej flanki powinna być w pełni skoordynowana z Czarnomorskim Centrum Bezpieczeństwa Morskiego oraz z zintegrowaną strukturą dowodzenia i kontroli NATO, a także powinna stanowić uzupełnienie operacji „Wschodnia Straż”, bałtyckiej kontroli przestrzeni powietrznej i sił stacjonujących w ramach wysuniętej obecności. Pomoże to rozwinąć w trybie pilnym elementy, które zostaną rozszerzone i włączone do szerszego projektu na skalę europejską.

Cele:

Proponuje się, aby dążyć do utworzenia kompleksowej europejskiej zdolności obronnej na granicach z wykorzystaniem wielodomenowych systemów nadzoru, zdolności wykorzystania i zwalczania dronów, zdolności w zakresie walki radioelektronicznej, systemów uderzeń precyzyjnych oraz elastycznej koordynacji operacyjnej. Wszystkie te działania należy prowadzić w ścisłej współpracy z NATO i w uzupełnieniu jego regionalnych planów obrony terytorialnej. Straż wschodniej flanki należy rozwinąć we wszystkich państwach członkowskich wzdłuż wschodniej granicy UE, uwzględniając m.in. lądową i morską granicę z Rosją i Białorusią, aby przyczynić się do wzmocnienia europejskiej obronności.

Kamienie milowe:

1. Zatwierdzenie przez Radę Europejską europejskiej inicjatywy na rzecz obrony przed dronami i inicjatywy „straż wschodniej flanki” jako priorytetowych inicjatyw przewodnich – do końca 2025 r.
2. Uruchomienie europejskiej inicjatywy na rzecz obrony przed dronami i inicjatywy „straż wschodniej flanki” – I kwartał 2026 r.
3. Pierwsze zaproszenia w ramach EDIP dotyczące zwiększenia skali produkcji i wsparcia zamówień realizowanych na zasadzie współpracy. Wypłata pierwszych płatności zaliczkowych w ramach SAFE w odniesieniu do projektów będących częścią projektów przewodnich – I kwartał 2026 r.
4. Początkowa zdolność w ramach europejskiej inicjatywy na rzecz obrony przed dronami oraz w ramach straży wschodniej flanki – do końca 2026 r.
5. Osiągnięcie pełnej funkcjonalności europejskiej inicjatywy na rzecz obrony przed dronami – do końca 2027 r.
6. Osiągnięcie pełnej funkcjonalności straży wschodniej flanki – do końca 2028 r.

Wprawdzie straż wschodniej flanki i europejska obrona przed dronami wymagają najpilniejszych działań, ale należy także przyspieszyć prace nad stworzeniem **europejskiej tarczy powietrznej**, aby zapewnić państwom członkowskim zintegrowaną, wielopoziomą obronę powietrzną i przeciwrakietową, w pełni interoperacyjną z systemem dowodzenia i kontroli NATO, oraz prace nad **europejską tarczą kosmiczną**, aby zapewnić ochronę i odporność zasobów i usług kosmicznych.

Europejska tarcza powietrzna

Inicjatywa przewodnia dotycząca zintegrowanej **europejskiej tarczy powietrznej** zapewni ochronę przestrzeni powietrznej państw członkowskich i ich działań w ramach funkcji państwa. UE będzie za pomocą swoich programów wspierać państwa członkowskie w realizacji zintegrowanej, wielopoziomowej obrony powietrznej i przeciwrakietowej, wraz z niezbędnymi czujnikami, która będzie chronić przed pełnym spektrum zagrożeń lotniczych i będzie w pełni interoperacyjna z systemem dowodzenia i kontroli NATO. Pomoże to siłom zbrojnym państw członkowskich zmniejszyć zależności i wspierać sojuszników w osiągnięciu celów NATO.

Cel:

Proponuje się utworzenie europejskiej tarczy powietrznej, która obejmie cały zakres obrony powietrznej i przeciwrakietowej i będzie w pełni interoperacyjna z systemem dowodzenia i kontroli i doktryną NATO.

Kamienie milowe:

1. Zatwierdzenie przez Radę Europejską europejskiej tarczy powietrznej jako priorytetowej inicjatywy przewodniej – do końca 2025 r.
2. Uruchomienie europejskiej tarczy powietrznej – II kwartał 2026 r.
3. Programy prac EFO i EDIP mające zapewnić priorytetowe traktowanie działań związanych z obroną powietrzną i przeciwrakietową – do końca 2026 r.

Europejska tarcza kosmiczna

Europejska tarcza kosmiczna ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia zdolności obronnych państw członkowskich oraz zapewnienia **ochrony i odporności aktywów i usług kosmicznych** w związku z rosnącymi zagrożeniami, a także dla osiągnięcia gotowości obronnej do 2030 r. w oparciu o krajowe i komercyjne aktywa kosmiczne, przy wsparciu unijnych systemów kosmicznych. Uzupełni ona unijne zdolności podwójnego zastosowania w zakresie przestrzeni kosmicznej, dzięki którym na rzecz wszystkich państw członkowskich świadczone będą usługi rządowe w zakresie: pozycjonowania, nawigacji i synchronizacji czasu dzięki usłudze publicznej o regulowanym dostępie Galileo, wywiadu geoprzestrzennego dzięki programowi obserwacji Ziemi w ramach usługi rządowej oraz bezpiecznej komunikacji dzięki IRIS², w celu zachęcania państw członkowskich do wspólnego rozwijania suwerennych zdolności. Tarcza będzie wspierać rozwój interoperacyjnych krajowych zdolności obronnych z głównym naciskiem w szczególności na sprzęt działający w systemie Galileo, obserwację przestrzeni kosmicznej, przeciwdziałanie zagłuszaniu i spoofingowi oraz operacje i usługi w przestrzeni kosmicznej, w których Europa wykazuje wyraźne braki i zależności.

Cel:

Proponuje się utworzenie i ochronę kompleksowego europejskiego systemu zdolności w zakresie przestrzeni kosmicznej, które służą celom obronnym, opartego na unijnych systemach kosmicznych i istniejących zdolnościach krajowych.

Kamienie milowe:

1. Zatwierdzenie przez Radę Europejską europejskiej tarczy kosmicznej jako priorytetowej inicjatywy przewodniej – do końca 2025 r.
2. Priorytetowe traktowanie powiązanych działań w programach prac dotyczących przestrzeni kosmicznej, IRIS², EFO i EDIP w ramach skoordynowanego podejścia oraz współpraca z państwami członkowskimi w celu wspierania koordynacji ich planów zamówień publicznych (SAFE) – od 2026 r.
3. Uruchomienie europejskiej tarczy kosmicznej – II kwartał 2026 r.

5 – Przemysłowy wymiar obronności

Silna, odporna i technologicznie innowacyjna baza przemysłowa, której korzenie znajdują się w UE, jest kluczowym elementem zdolności Europy do odstraszenia oraz jej bezpieczeństwa fizycznego i ekonomicznego. Jest to również siła napędowa wzrostu ze względu na wielkość rynku UE, potencjał zatrudnienia i ewentualne skutki dla całej gospodarki. Proces likwidowania braków w zdolnościach należy wykorzystać do zwiększenia konkurencyjności unijnego przemysłu obronnego, zacieśnienia współpracy i podjęcia się innowacji, aby zdobyć pozycję na granicy technologicznej i zwiększyć potencjał eksportowy. Celem jest zapewnienie korzyści wszystkim przedsiębiorstwom w łańcuchu dostaw, w szczególności przedsiębiorstwom typu start-up i scale-up, MŚP i spółkom o średniej kapitalizacji, a także gospodarkom regionalnym i mniejszym państwom członkowskim.

Trwająca od czterech lat wojna w Ukrainie pokazała, jak ważne jest posiadanie wystarczających zapasów amunicji i sprzętu oraz dysponowanie liniami produkcyjnymi, które można szybko rozbudować i które są zdolne ponowić dostawy, a także dobrze zsynchronizowanymi łańcuchami dostaw. Inwestycje publiczne i prywatne muszą

wspierać rozwój ekosystemów przemysłowych w ciągu najbliższych pięciu lat, przynosząc korzyści gospodarkom regionalnym.

W tym kontekście Komisja jest gotowa zapewnić przemysłowi wytyczne z zakresu konkurencji w odniesieniu do projektów współpracy w sektorze obronnym. Komisja stara się również uzyskać informacje od państw członkowskich, aby ocenić, czy powinna zmodernizować swoje zasady pomocy państwa w tym sektorze i ewentualnie przedstawić wytyczne dotyczące tych kwestii.

Aby lepiej powiązać postępy w likwidowaniu braków w zdolnościach z rozwojem europejskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego (EDTIB), Komisja zamierza **uzyskać lepszy obraz obecnych i planowanych europejskich zdolności produkcyjnych tej gałęzi przemysłu**, koncentrując się co roku na wybranych priorytetach. W pierwszej kolejności zajmie się kwestiami obrony powietrznej i przeciwrakietowej, systemami dronowymi i zwalczania dronów oraz systemami kosmicznymi.

Państwa członkowskie powinny wykorzystać swoją wspólną siłę nabywczą i uruchamiać **wieloletnie programy zamówień publicznych**. Byłby to dla przedsiębiorstw odpowiedni długoterminowy sygnał, pomagający im podejmować decyzje inwestycyjne dotyczące zwiększenia produkcji i dostarczać to, co niezbędne do wyeliminowania braków w zdolnościach. Większa koordynacja takich programów pozwoliłaby zmniejszyć fragmentację, wzmocniłaby bardzo potrzebną interoperacyjność i zapewniłaby optymalne wykorzystanie środków finansowych.

Innowacje są zasadniczym elementem gotowości obronnej Europy. Przełomowe technologie, ich szybkie testowanie i włączanie w zdolności obronne oraz sprawna współpraca ze społecznością technologiczną odgrywają kluczową rolę w nowoczesnej wojnie. W związku z tym środki unijne będą przeznaczane na stymulowanie inwestycji w badania i rozwój oraz innowacyjne procesy produkcji przemysłowej, co pobudzi dodatkowe inwestycje prywatne oraz promować będzie działalność przedsiębiorstw typu start-up i scale-up, innowacyjnych MŚP i spółek o średniej kapitalizacji w dziedzinach podwójnego zastosowania. Można również rozważyć wprowadzenie uproszczonych procedur udzielania zamówień dla start-upów i MŚP. W ramach niedawno przeprowadzonego przeglądu śródkresowego polityki spójności przewidziano zachęty do przekierowania środków z puli polityki spójności na rozwój i produkcję technologii krytycznych oraz zwiększenie zdolności obronnych. Mający powstać **Europejski Fundusz Konkurencyjności** będzie koncentrował się na nowatorskich technologiach i przełomowych rozwiązaniach tworzonych przez nowe podmioty zajmujące się technologiami, w tym przedsiębiorstwa scale-up, MŚP i spółki o średniej kapitalizacji. Przyszła edycja **programu ramowego „Horyzont Europa”**, a w szczególności przewidziana w jego ramach Europejska Rada ds. Innowacji, będą wspierać innowacje typu „deep tech” i innowacje radykalne na różnych etapach – od badań naukowych po zwiększenie skali, w tym w zakresie zastosowań obronnych. **Europejski plan działania w zakresie transformacji obronności**, który zostanie przedstawiony przed końcem listopada, zapewni ku temu odpowiednie ramy. Zaproponowane w nim zostaną nowe sposoby pobudzenia innowacji w przemyśle obronnym, w tym przedsiębiorstwach scale-up i MŚP, motywowanych potrzebą większej elastyczności, szybkości i zdolności do podejmowania ryzyka.

Europa musi zadbać o to, aby być o krok przed innymi w zakresie technologii obronnych, zwłaszcza jeśli chodzi o wykorzystanie sztucznej inteligencji. Musimy **zwiększyć**

inwestycje i innowacje w europejską bazę technologiczno-przemysłową sektora obronnego, w szczególności jeśli chodzi o produkcję systemów o krytycznym znaczeniu w nowoczesnej wojnie, niezależnie od tego, czy byłyby to systemy dronowe, systemy sterowania satelitami czy zabezpieczona europejska chmura. W tym zakresie sztuczna inteligencja będzie decydującym czynnikiem, jeśli chodzi o naszą umiejętność do wytworzenia potrzebnych zdolności.

Jako wsparcie dla tych wysiłków, Komisja Europejska **przyspieszy** zatem **uproszczenie**, aby zapewnić dostęp do odpowiednich zbiorów danych na potrzeby szkolenia i walidacji solidnych, ukierunkowanych na człowieka i godnych zaufania rozwiązań w zakresie sztucznej inteligencji, a także zmniejszy obciążenia administracyjne, m.in. dzięki możliwym kolejnym uproszczeniom.

Podstawą wspólnych wysiłków na rzecz gotowości musi być nowe partnerstwo UE, rządów krajowych i zainteresowanych stron w sektorze obrony. Zwieńczeniem dialogu między Komisją a europejskim przemysłem obronnym będzie doroczny **szczyt przemysłu obronnego**, w którym powinny uczestniczyć rządy, podmioty z UE, główni wykonawcy, MŚP, spółki o średniej kapitalizacji i innowatorzy technologiczni.

Europejski przemysł obronny potrzebuje wykwalifikowanych pracowników. W ramach **partnerstwa na rzecz umiejętności na dużą skalę w przemyśle lotniczym, kosmicznym i obronnym**, będącego częścią **paktu na rzecz umiejętności**, opracowywane są programy prognozowania zapotrzebowania na umiejętności, podnoszenia i zmiany kwalifikacji oraz wykorzystywania talentów; programy te mają wesprzeć państwa członkowskie w przekwalifikowaniu 600 000 osób na potrzeby przemysłu obronnego do 2030 r. Unijna gwarancja umiejętności może również pomóc w przenoszeniu pracowników z sektorów zagrożonych do sektorów strategicznych, takich jak przemysł obronny.

Produkcja w sektorze obronnym wymaga zabezpieczonego dostępu do surowców krytycznych. Należy zająć się problemem strategicznych zależności i wąskich gardeł w łańcuchach dostaw surowców i komponentów krytycznych. Obserwatorium technologii krytycznych przedstawi analizę ryzyka, która będzie stanowić podstawę dla jasnych ukierunkowanych środków służących wyeliminowaniu braków. Środki te mogą obejmować umożliwienie przemysłowi uzyskania wsparcia na projekty w zakresie zabezpieczania dostaw, na przykład poprzez badanie rozwiązań alternatywnych lub gromadzenie zapasów, lub inne projekty w ramach aktu w sprawie surowców krytycznych.

Promowanie partnerstw w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony z krajami o zbieżnych poglądach jest niezbędne dla rozwoju naszych zdolności, zapewnienia interoperacyjności, innowacji i gotowości przemysłu obronnego, a także dla dywersyfikacji dostaw surowców lub komponentów krytycznych. Zgodnie z białą księgą UE podjęła konkretne kroki w celu realizacji programu partnerstw w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony z sojusznikami i partnerami o zbieżnych poglądach, zwłaszcza NATO, z którym EDA będzie wdrażać porozumienie techniczne dotyczące wymiany informacji niejawnych. Na zasadzie pionierskiej model ten realizowany jest ze **Zjednoczonym Królestwem** i z **Kanadą**. Z tymi krajami negocjowane są umowy dwustronne, których celem jest objęcie ich przemysłu obronnego i ich produktów systemem wspólnych zamówień w ramach instrumentu SAFE. Współpraca przemysłowa w dziedzinie obronności jest również centralnym elementem dialogów na temat przemysłu obronnego prowadzonych z Japonią oraz, potencjalnego przyszłego dialogu z Indiami. UE powinna również pogłębić swoje partnerstwo w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony z Mołdawią.

Cele:

Proponuje się zapewnić, aby do 2030 r. EDTIB była w stanie dostarczać państwom członkowskim potrzebne zdolności w niezbędnej skali i wystarczająco szybko. Linie produkcyjne powinny zostać znacznie rozbudowane, a czas dostaw krytycznego sprzętu obronnego – znacznie skrócony. Należy wykorzystać pełny potencjał innowacji w dziedzinie obronności, w tym rozwiązań ukraińskich. Należy zapewnić odporność łańcuchów dostaw w dziedzinie obronności, w tym poprzez zmniejszenie krytycznych zależności w zakresie surowców i innych materiałów krytycznych.

Kamienie milowe:

1. Przyjęcie przez współprawodawców Programu na rzecz europejskiego przemysłu obronnego. Przedstawienie przez Komisję Europejskiego planu działania w zakresie transformacji obronności – listopad 2025 r.
2. Ustanowienie przez Komisję sojuszy technologicznych na rzecz obronności, łączących innowatorów technologicznych i użytkowników z sektora obronności w państwach członkowskich, aby pomóc im w wyeliminowaniu krytycznych braków w zdolnościach – do końca 2025 r.
3. Rozszerzenie przez Komisję, w ścisłej współpracy z państwami przewodzącymi koalicjom na rzecz zdolności, dialogu strategicznego z przemysłem w pierwszej połowie 2026 r. i zorganizowanie pierwszego dorocznego szczytu przemysłu obronnego do połowy 2026 r.
4. Przedstawienie przez Komisję przeglądu zdolności przemysłowych, które należy zwiększyć, aby zapewnić niezawodne dostawy w uzgodnionych obszarach zdolności – począwszy od połowy 2026 r.
5. Analiza zagrożeń wynikających ze strategicznych zależności i wąskich gardeł w łańcuchach dostaw surowców krytycznych oraz plan działania obejmujący środki zaradcze w odniesieniu do międzynarodowych łańcuchów dostaw europejskiego przemysłu obronnego – druga połowa 2026 r.
6. Przekwalifikowanie 200 000 pracowników na potrzeby przemysłu obronnego – do 2026 r.
7. Przyjęcie Funduszu Konkurencyjności, segmentu dotyczącego obrony i programu ramowego „Horyzont Europa” w ramach kolejnych WRF i przygotowanie ich uruchomienia – do końca 2027 r.

Wskaźniki:

Proponuje się, aby w rocznym sprawozdaniu na temat gotowości obronnej jako wskaźniki wykorzystać następujące elementy: udział przemysłu obronnego UE-27 w PKB UE; odsetek pracowników w przemyśle obronnym UE-27, w tym liczba nowych miejsc pracy tworzonych rocznie; odsetek nowych lub rozbudowanych zakładów produkcyjnych w sektorze obronności, wdrażanie programów UE wspierających innowacje w dziedzinie obronności, liczba patentów związanych z obronnością zarejestrowanych w UE, liczba utworzonych przedsiębiorstw typu start-up oraz liczba jednorożców w sektorze obrony.

6 – Ukraina jako kluczowy element działań Europy na rzecz gotowości

To, aby Ukraina stała się „stalowym jeźdźcem”, niestrawnym dla potencjalnych najeźdźców, jest tak samo ważne dla bezpieczeństwa Ukrainy, jak i Europy. Wysiłki Europy na rzecz osiągnięcia stanu gotowości obronnej powinny wzmacniać Ukrainę oraz zapewniać, by Europa mogła korzystać z doświadczeń tego kraju z pola walki, istniejącej

tam innowacyjnej pomysłowości, skutecznej współpracy cywilno-wojskowej i zwiększonych zdolności przemysłowych.

Państwa członkowskie i UE będą uczestniczyć w zapewnieniu **ramowych długoterminowych gwarancji bezpieczeństwa dla Ukrainy**, które opierają się na: trwałych rozwiązaniach prawnych; przewidywalnym wieloletnim finansowaniu i dostawach wyposażenia wojskowego; integracji przemysłu obronnego z EDTIB; jasnych mechanizmach konsultacyjnych; oraz powiązaniu z przystąpieniem Ukrainy do UE i odbudową powojenną.

Centralnym elementem tego procesu są **ciągłe działania na rzecz osiągnięcia przez Ukrainę przewagi jakościowej sił zbrojnych** (*Qualitative Military Edge* – QME). Aby zapewnić QME Ukrainy w perspektywie średnioterminowej, Komisja pracuje nad **pożyczką na poczet przyszłych reparacji wojennych**, finansowaną ze środków pieniężnych związanych z immobilizowanymi rosyjskimi aktywami. Zapewniłoby to Ukrainie przewidywalne wieloletnie finansowanie i umożliwiłoby jej natychmiastowy dostęp do stałego strumienia dostaw wyposażenia wojskowego najwyższej jakości, produkowanego głównie przez europejski i ukraiński przemysł obronny i odpowiadającego realiom pola walki. To z kolei sprzyjałoby rozwojowi **partnerstw przemysłowych z przedsiębiorstwami europejskimi na rzecz zwiększania innowacyjności i skali działalności**. Również częstsze i lepsze szkolenia, organizowane dzięki misji EUMAM, oraz lepsze gromadzenie danych wywiadowczych w zasadniczy sposób przyczynią się do ukraińskiej QME.

Ogłoszenie przez Komisję **sojuszu z Ukrainą na rzecz dronów**, który mógłby być finansowany w ramach różnych mechanizmów finansowania, w tym przy użyciu skoncentrowanej na wstępie kwoty 2 mld EUR z pożyczek ERA, pokazuje, że może to funkcjonować w praktyce. Sojusz na rzecz dronów umożliwi tworzenie przez przedsiębiorstwa ukraińskie i przedsiębiorstwa europejskie wspólnych przedsięwzięć poza Ukrainą, gdzie wykorzystywana będzie europejska technologia oraz wiedza i doświadczenie Ukrainy. Ukraina będzie również w pełni uczestniczyć we wdrażaniu instrumentów finansowych UE, takich jak **instrument SAFE oraz EDIP/Instrument Wsparcia Ukrainy (USI)**, tak aby sprzęt w jak największym stopniu był nabywany dla Ukrainy, wraz z Ukrainą i od przemysłu tego kraju. W zależności od postępów **na początku 2026 r. można rozważyć ewentualną uzupełniającą inicjatywę ukierunkowaną na Ukrainę**, aby zachęcić do dalszych wspólnych wysiłków.

Cele:

Proponuje się, aby dążyć do stanu, gdzie Ukraina będzie mogła sama się obronić i powstrzymać wszelką przyszłą rosyjską agresję. Ukraiński przemysł obronny powinien zostać w pełni zintegrowany z systemem europejskim, aby ukraińska produkcja mogła zyskać skalę i aby w pełni wykorzystać potencjał ukraińskich sukcesów innowacyjnych w europejskiej obronności.

Kamienie milowe:

1. Przyjęcie Instrumentu Wsparcia Ukrainy będącego częścią EDIP oraz pożyczki na poczet przyszłych reparacji wojennych z roczną kwotą przeznaczoną na wsparcie QME Ukrainy – do końca 2025 r.

2. Realizacja inicjatywy Wysokiego Przedstawiciela przewidującej dostarczenie Ukrainie 2 milionów sztuk amunicji artyleryjskiej – do końca 2025 r.
3. Włączenie Ukrainy do odpowiednich koalicji na rzecz zdolności i uruchomienie sojuszu UE z Ukrainą na rzecz dronów – do I. kwartału 2026 r.
4. W zależności od poziomu wkładów w ramach instrumentu SAFE w obronę Ukrainy – ocena potrzeby ewentualnych dodatkowych zachęt dla państw członkowskich do udzielania wsparcia Ukrainie – do I. kwartału 2026 r.
5. Wnioski dotyczące dodatkowych środków mających na celu zachęcenie państw członkowskich do udzielenia szybkiego wsparcia wojskowego Ukrainie – do I. kwartału 2026 r.
6. Wdrożenie inicjatywy „BraveTech EU”, w tym finansowanie testów nowych rozwiązań technologicznych mających sprostać wyzwaniom na polu walki zidentyfikowanym wspólnie z Ukrainą – do końca 2026 r.
7. Kontynuacja EUMAM i wsparcie koalicji chętnych, gdy pozwolą na to warunki.

Wskaźniki:

Proponuje się monitorowanie postępów w ramach rocznego sprawozdania na temat gotowości obronnej, czyli obserwowanie: wielkości łącznego wsparcia wojskowego, jakiego UE udziela Ukrainie (EUR), całkowitej liczby żołnierzy przeszkolonych przez EUMAM, liczby dostarczonej wielkokalibrowej amunicji artyleryjskiej oraz odsetka pożyczek SAFE obejmujących Ukrainę. Uwzględnione zostaną także: całkowite bezpośrednie inwestycje UE-27 w UADTIB (EUR) oraz liczba wspólnych przedsięwzięć UE-UA w dziedzinie obronności w celu monitorowania integracji ukraińskiego przemysłu obronnego z przemysłem obronnym UE.

7 – Horyzontalne czynniki wspomagające

W kierunku prawdziwego ogólnounijnego rynku wyposażenia obronnego

Sprawnie funkcjonujący i uproszczony unijny **rynek wyposażenia obronnego jest zasadniczym warunkiem** osiągnięcia produkcji na dużą skalę, zapewnienia korzyści skali i innowacji w dziedzinie obronności. Wymaga to skutecznych, jednolitych i sprawiedliwych zasad dotyczących zamówień publicznych w dziedzinie obronności, niezawodnego systemu transferów wewnątrzunijnych, solidnego systemu bezpieczeństwa dostaw oraz powszechnego przyjęcia uznanych norm i wzajemnego uznawania certyfikacji.

Przegląd dyrektywy w sprawie zamówień publicznych w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa powinien zapewnić państwom członkowskim sprawne procedury udzielania zamówień dostosowane do ich potrzeb w tym zakresie, w szczególności przy dokonywaniu wspólnych zamówień. Większa przejrzystość i otwartość powinny umożliwić unijnemu przemysłowi obronnemu UE oferowanie innowacyjnych produktów i usług po konkurencyjnych cenach, natomiast przewidywalność powinna pomóc w rozwijaniu dodatkowych zdolności produkcyjnych. Utworzenie wewnętrznego rynku obrony będzie wymagało zwiększenia zaufania do wewnątrzunijnych transgranicznych łańcuchów dostaw. **Pakiet zbiorczy dotyczący gotowości obronnej** zawiera wnioski legislacyjne mające rozwiązać te kwestie. Współprawodawcy powinni przyjąć go nie później niż do końca 2025 r. Także nie później niż w grudniu 2025 r. należy przyjąć **małe rozporządzenie zbiorcze** w dziedzinie obronności, aby lepiej zachęcić do inwestycji związanych z przemysłem obronnym jeszcze przed wejściem w życie kolejnych wieloletnich ram finansowych (WRF).

Cel:

Proponuje się, aby dążyć do stworzenia do 2030 r. prawdziwego ogólnounijnego rynku wyposażenia obronnego z uproszczonymi i zharmonizowanymi przepisami.

Kamienie milowe:

1. Sfinalizowanie przyjęcia pakietu zbiorczego dotyczącego gotowości obronnej i małego rozporządzenia zbiorczego w dziedzinie obronności – do końca 2025 r.
2. Sfinalizowanie dodatkowych działań ustawodawczych na rzecz jednolitego rynku, w szczególności ocena dyrektyw w sprawie zamówień publicznych i transferów wewnątrzunijnych – do końca 2026 r.

W kierunku ogólnounijnego obszaru mobilności wojskowej

Mobilność wojskowa stanowi zasadniczy czynnik wspomagający bezpieczeństwo i obronę Europy, w tym jeśli chodzi o pomoc UE dla Ukrainy. Przemieszczanie w Europie wojsk i sprzętu wojskowego jest nadal zbyt trudne, co pokazały ćwiczenia z państwami członkowskimi. W 2024 r. tylko połowa państw członkowskich w pełni przestrzegała wymogu 5 dni roboczych. UE zidentyfikowała ponad 500 projektów priorytetowych, które wymagają inwestycji o wartości około 100 mld EUR. Należy zająć się nimi w pierwszej kolejności, aby wyeliminować kluczowe braki i wąskie gardła wzdłuż czterech priorytetowych korytarzy mobilności wojskowej. Wschodnia flanką jest szczególnie narażona ze względu na brak nieprzerwanych i interoperacyjnych transeuropejskich sieci transportowych. Aby przyspieszyć postępy, w listopadzie przedstawiony zostanie ambitny **pakiet na rzecz mobilności wojskowej**. Znajdą się w nim wnioski dotyczące ustanowienia jednolitych ram regulacyjnych w celu ułatwienia w Europie transportu sprzętu, towarów i pasażerów do celów wojskowych lub ochrony ludności oraz propozycje ukierunkowanych zmian w obowiązujących przepisach UE w celu lepszego spełniania wymagań w zakresie mobilności wojskowej mających zastosowanie do infrastruktury podwójnego zastosowania.

Cele:

Proponuje się utworzenie do końca 2027 r. ogólnounijnego obszaru mobilności wojskowej, ze zharmonizowanymi zasadami i procedurami, oraz sieci korytarzy lądowych, portów lotniczych, portów morskich i elementów wspierających, które pozwolą zapewnić niezakłócony transport wojsk i sprzętu wojskowego w całej Unii, w ścisłej koordynacji z NATO, oraz zwiększyć dostępność zdolności w zakresie transportu cywilno-wojskowego.

Kamienie milowe:

1. Przedstawienie pakietu na rzecz mobilności wojskowej – przed końcem 2025 r.
2. Zidentyfikowanie konkretnych projektów priorytetowych w zakresie mobilności wojskowej wzdłuż korytarzy mobilności wojskowej i uszeregowanie ich według rangi priorytetu – do I. kwartału 2026 r.
3. Przyjęcie przez współprawodawców pakietu na rzecz mobilności wojskowej – do końca 2026 r.
4. Przyjęcie i uruchomienie nowego segmentu dotyczącego mobilności wojskowej w ramach instrumentu „Łącząc Europę” – do końca 2027 r.

Wskaźniki:

Proponuje się, aby w rocznym sprawozdaniu na temat gotowości obronnej zawrzeć informacje na temat zobowiązań podjętych przez państwa członkowskie w celu zapewnienia, aby wydawanie pozwoleń na przemieszczanie wojsk i sprzętu odbywało się jak najszybciej (3–5 dni roboczych); liczby projektów priorytetowych wspieranych ze środków UE; odsetka wykorzystanych środków z budżetu na mobilność wojskową w ramach instrumentu „Łącząc Europę” oraz liczby projektów w zakresie mobilności wojskowej wspieranych przez grupę EBI.

Zapewnienie odpowiednich zasobów finansowych i inwestycji

W obecnych WRF instrumenty UE wspierające przemysł obronny wykazały swoją wartość dodaną. **Europejski Fundusz Obronny (EFO)** jest obecnie trzecim z najważniejszych źródeł finansowania inwestycji w badania i rozwój w dziedzinie obronności w UE. Z kolei **ASAP** i **EDIRPA**, choć dysponują ograniczonymi kwotami, przyczyniają się do zmniejszenia krytycznych niedoborów i jak dotąd dzięki środkom przewidzianym na te inicjatywy uruchomiono dodatkowe inwestycje ze strony przemysłu i państw członkowskich o wartości ponad 12 mld EUR. **EDIP**, po wejściu w życie, zaoferuje nowe konkretne narzędzia służące zapewnieniu dodatkowych zdolności, w tym projekty przewodnie, takie jak europejskie projekty wspólnego zainteresowania w dziedzinie obronności (EDPCI) lub Programy na rzecz struktury europejskiego uzbrojenia (SEAP).

Uruchomienie **krajowej klauzuli wyjścia (KKW)** zapewniło do tej pory 16 państwom członkowskim dodatkową przestrzeń fiskalną na dalsze zwiększenie wydatków na obronność. **Instrument na rzecz Zwiększenia Bezpieczeństwa Europy (SAFE)** został w pełni subskrybowany przez 19 państw członkowskich, co wyczerpało pulę 150 mld EUR. Ponadto, w następstwie śródkresowego przeglądu instrumentów polityki spójności, państwa członkowskie i regiony mogą realokować środki z puli polityki spójności na inwestycje związane z obronnością, w tym na mobilność wojskową. W ten sposób mogą skorzystać z większej elastyczności oraz wyższych stóp płatności zaliczkowych i współfinansowania, a regiony UE sąsiadujące z Ukrainą również otrzymają ukierunkowane wsparcie, tak jak i regiony sąsiadujące z Rosją i Białorusią.

W kolejnych WRF Komisja zaproponowała **znaczne zwiększenie budżetu na obronność i przestrzeń kosmiczną**. W ramach Europejskiego Funduszu Konkurencyjności na obronność i przestrzeń kosmiczną przewidziano środki w wysokości 131 mld EUR, które wspierać mają długoterminowe wysiłki państw członkowskich na rzecz osiągnięcia gotowości obronnej. W ramach programu ramowego „Horyzont Europa” wsparciem z budżetu w wysokości 175 mld EUR mogą zostać objęte działania podwójnego zastosowania, a Europejska Rada ds. Innowacji może wspierać innowacje w zakresie technologii krytycznych ze szczególnym uwzględnieniem zastosowań obronnych. Ponadto budżet na **mobilność wojskową** ma wzrosnąć z 1,76 mld EUR (kwota już skoncentrowana na wstępie i w pełni przydzielona do początku 2024 r.) do 17,65 mld EUR.

Równie ważny dla obronności jest napływ kapitału prywatnego. Postępy w tworzeniu w Europie **unii oszczędności i inwestycji** pomogą skierować długoterminowy kapitał prywatny na inwestycje, innowacje i infrastrukturę w dziedzinie obronności. **Grupa EBI** znacznie zwiększyła ostatnio finansowanie projektów związanych z obronnością, w tym

infrastrukturą, aby dodatkowo wesprzeć europejski przemysł obronny i przyczynić się do finansowania unijnych zdolności obronnych i priorytetów technologicznych. Będzie to wyraźny sygnał dla rynków.

Cele:

Proponuje się stworzenie zachęt, które doprowadzą do szybkiego i zdecydowanego wzrostu prywatnych i publicznych inwestycji w obronność, oraz zapewnienie maksymalnej skuteczności i wpływu wsparcia finansowanego przez UE.

Kamienie milowe:

1. Utworzenie wraz z EBI/EFI funduszu funduszy (kapitałowych) o wartości do 1 mld EUR wspierającego szybki rozwój przedsiębiorstw scale-up zajmujących się obronnością i projektów związanych z obronnością – do I. kwartału 2026 r.
2. Zatwierdzenie i uruchomienie nowych instrumentów WRF do końca 2027 r.
3. Wypłacenie co najmniej 50 % budżetu instrumentu SAFE do III. kwartału 2028 r.

Wskaźniki:

W rocznym sprawozdaniu na temat gotowości obronnej można zawrzeć szczegółowe wskaźniki dotyczące wskaźnika inwestycji publiczno-prywatnych w obronność oraz rocznej ewolucji wsparcia grupy EBI na rzecz bezpieczeństwa i obrony.

8 – Dalsze działania: jak osiągnąć cele na 2030 r.

Europa musi pilnie podjąć działania, aby zaradzić rosnącemu zagrożeniu. Państwa członkowskie wrzuciły wyższy bieg. Znacząco wzrosły inwestycje w obronność. Rozporządzenie w sprawie SAFE zostało przyjęte w rekordowym czasie, a cała pula środków w wysokości 150 mld EUR jest już w pełni subskrybowana. Przedstawiono pakiet zbiorczy dotyczący gotowości obronnej. Proces został uruchomiony. Gdy Europa działa, bo wie, że konieczna jest mobilizacja, osiąga rezultaty.

Zbudowanie wiarygodnej gotowości obronnej UE w ciągu pięciu lat jest pod każdym względem ambitnym przedsięwzięciem. Jeżeli jednak będziemy mieli jasność co do celów, skorelujemy cele z niezbędnymi zasobami, będziemy działać w sposób skoordynowany i postępować zgodnie z precyzyjnym harmonogramem, uda nam się to osiągnąć.

Najbardziej udane projekty europejskie, tj. jednolity rynek czy euro, zostały zrealizowane za pomocą tej metody, zakładającej wieloletnie programowanie z różnymi etapami oraz stałe przywództwo polityczne, które pozwala kierować tym procesem. Ta sama logika musi towarzyszyć skokowi rozwojowemu europejskiej polityki obronnej.

W niniejszym planie działania określono jasne cele na 2030 r., zidentyfikowano obszary, w których potrzebne są szybkie i systematyczne działania, oraz wytyczono konkretne wspólne kamienie milowe.

Aby utrzymać dynamikę, Rada Europejska musi zapewnić regularne przywództwo polityczne, co roku monitorując postępy i zalecając działania priorytetowe.

Europa musi już teraz uzgodnić projekty, inwestycje i umowy dotyczące gotowości na 2030 r.

Komisja Europejska i Wysoki Przedstawiciel zwracają się do Rady Europejskiej o zatwierdzenie głównych propozycji zawartych w niniejszym planie działania oraz o przedstawienie wytycznych politycznych umożliwiających postępy na drodze do osiągnięcia gotowości do 2030 r. za pomocą proponowanych kamieni milowych.